

Set herfra

Nu må du gerne vågne

TEKST: INGRID ANK, REDAKTØR OG AKADEMILEDER

Hvad bilder vi os ind at tro, at danskhed er et prædikat, vi har magt til at tildele hinanden?

Listen er lang over ting, vi opfatter som pæredanske, men som ikke er det eller ikke *helt* er det. Juletræet (fra Tyskland), Egtvedpigen (også tysker), Rundetårn, Rosenborg, Børsen (bygget i nederlandsk renæssancestil), Holger Danske (fransk opfindelse), og så videre. Det er der ikke noget nyt i.

Kongefamilien er heller ikke dansk. Og i den igangværende debat om hvem, der har ret til at kalde sig dansk, har der på de sociale medier cirkuleret et billede af kongefamilien (hele flokken med børn og børnebørn), fordi nogen har ment at kunne sætte trumf på ved at vise, at denne for vort land så symbolske familie jo er sammenbragt fra fjerntliggende dele af verden.

Men selvfølgelig er det danske kongehus heller ikke pæredansk. Det er der heller ikke noget nyt i. Havde man forestillet sig, at prinserne skulle have fundet sig en bondepige fra Herning-egnen og en fiskertøs fra Hirtshals, eller at dronningen skulle have giftet sig med en ejendomsmægler fra Hobro?

Da monarkierne i Europa var på deres højeste i enevældens tid, var monarker og adelige (eliten, så at sige) først og fremmest forbundet med hinanden, snarere end med de mennesker, de regerede over. Også tænkningen, videnskaberne, kunsten befandt sig som et lag eller netværk, der lå henover landegrænserne. For det var her, og ikke i Hirtshals og Herning, at der var noget at komme efter.

Siden opstod de nationale bevægelser. Bondepigerne og fisketøserne løftede hovederne, de ville være danskere og de ville være del af et myndigt folk og ikke blot undersætter. Og de konger og dronninger, der ikke mistede hovederne, måtte følge med og blive nationale. De skulle nu ikke længere være

symboler på magt, men symboler på identitet. Dansk identitet i Danmark. Svensk i Sverige. Engelsk i England.

I dag fungerer kongehusene som netop dette. Symboler på de nationale identiteter. Og derfor kan det bruges som et trumfkort at pege på, at kongefamilien jo altså stadig forgrener sig ud i den vide verden.

Det kan der være grund til at glæde sig over. For når dronningen ind imellem har haft held til at give os en befriende opsang, mane til frisind og storsind, så har det måske netop at gøre med, at hun *også* kigger på os udefra. At hun kan kunsten både at befinde sig udenfor og indenfor, at være en-af-os og ikke-en-af-os på samme tid. Det er i parentes bemærket måske derfor, at erklærede republikanere kan finde på at sige, at hvis der var præsidentvalg i dag, ville deres stemme gå til Margrethe.

Debatten om danskhed har i de seneste uger nået et foreløbigt lavpunkt. Hvad i alverden bilder vi os ind at tro, at danskhed er et prædikat, vi har magt til at tildele eller fratage hinanden? Som om identitet er et skuldermærke, vi kan sætte på *hinandens* skuldre eller rive af igen efter forgodtbefindende. Identitet er da noget langt mere besværligt, noget man slæber rundt på, vokser med eller kæmper med eller begge dele. Så langt fra et diplom, vi har magt og ret til at tildele hinanden.

Og ved dette foreløbige lavpunkt er der derfor måske brug for en Margrethe, der som en anden Holger danske vågner, når noget truer. Men som kommer udefra, ikke indefra. Og som derudefra giver os en tiltrængt opsang. Opsang til omtanke. Opsang til frisind. ■